

آرایه‌های بدیعی در قرآن

مریم سلیمانی

سرشناسه: سلیمانی، مریم، ۱۳۵۹

عنوان و نام پدیدآور: آرایه های بدیعی در قرآن، مریم سلیمانی

تالیف: مریم سلیمانی

مشخصات نشر: انتشارات سته بان

مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۰۹-۴۰-۲

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص ۱۰۱ همچنین به صورت زیرنویس

موضوع: قرآن - بدیع

موضوع: قرآن - مسائل ادبی - معانی و بیان

رده بندی کنگره: BP۸۳/۸/س۸۴۱۳۹۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۵۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۶۶۰۹

آرایه های بدیعی در قرآن

مؤلف: مریم سلیمانی

ناشر: انتشارات سته بان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۲۰۹-۴۰-۲

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۱

حروف چینی: استهبان، پلات پاسارگاد، جواهری، ۰۹۱۷۷۳۲۶۷۵۶

پاسکزاری

۱. این کتاب دیون رهنمایی و همکاری بسیاری عزیزان از جمله:

۱. پدر بزرگوارم که در این اثر مرایای نمود.

۲. همسر گرامی که در تمامی مراحل رهنما و مشوقم بود.

۳. سرکار خانم محبت زمرودی که کار مشاور حرفه‌ای و صفحه‌آرایی کتاب را عمده‌دار گردیدند.

از هم اکنون پاسکزار تمامی کسانی خواهم بود که اگر لغزشی در این کتاب بینند یا هر گونه پیشنهاد اصلاحی و تکمیلی داشته باشند مرا از آن آگاه کنند.

مریم سلیمانی

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	انواع صنایع بدیعی
۹	اعنات
۱۰	جناس
۱۵	سجع
۱۶	ترجیع یا مرصع
۱۶	صنایع معنوی
۱۷	مبالغه
۱۸	انواع مبالغه
۲۳	ایهام یا توریه
۲۶	نمونه فارسی ایهام
۲۷	ایهام تناسب
۲۸	استخدام
۲۹	نمونه های قرآنی استخدام
۳۱	التفات
۳۵	تجاهل العارف
۳۶	حسن نسق
۳۶	تهکم
۳۷	جمع
۳۸	ذومعنین
۳۸	استعاره
۳۹	تلمیح

۴۷	گونه شناسی بدیع
۴۹	مساوات
۵۱	مماثلہ
۵۲	سلب و ایجاب
۵۳	تعطف
۵۴	تثویف
۵۶	تسہیم
۵۷	ترشیح
۶۰	تفصیل
۶۱	مراجعة
۶۲	افتنان
۶۳	رمز و ایماء
۶۴	قسم
۶۶	تعلیل
۶۷	تسجیع
۶۸	احتراس
۶۹	موازنہ
۷۰	اشارہ
۷۱	صحت اقسام
۷۳	اتساع
۷۴	فرائد
۷۵	تشبیہ
۸۰	طباق

٨١	مقابله.....
٨٢	مراعات النظر.....
٨٣	لف و نشر.....
٨٣	تشابه الاطراف.....
٨٤	جمع و تفريق.....
٨٤	تناسب آيات.....
٨٩	فواصل.....
٩٠	تمكن.....
٩٤	تصدير.....
٩٧	توشيح.....
٩٨	ايغال.....
١٠٠	منايع و ماخذ.....

مقدمه

قرآن بزرگترین معجزه پیامبر گرامی اسلام است که از دیرباز از جنبه های مختلف مورد توجه مسلمانان قرار داشته است . یکی از جنبه های اساسی و ارزشمند اعجاز این کتاب آسمانی ، اعجاز لغوی آن است . به سخن دیگر بلاغت موجود در قرآن به گونه ای است که تا کنون کسی را یارای هماوردی با آن نبوده است . دانشمندان و مفسران اسلامی با نشان دادن نمونه های اعجازآمیز بلاغت قرآن خدمات ارزشمندی به اسلام تقدیم نموده اند . اما قرآن دریای بی کرانی است که هیچگاه زیبایی های معنوی آن پایان نمی پذیرد تا آنجا که هر روز نکته های لطیف و ظریفی از آن کشف می شود و گوشه دیگری از اعجاز این کتاب بزرگ آسمانی نمایان می گردد به قول «اقبال پاکستانی»

نقش قرآن چون که برعالم نشست

نقش های پاپ و کاین را شکست

فاش گویم آنچه در دل مضمّن است

این کتابی نیست چیز دیگر است

چون که در جان رفت جان دیگر شود

جان چو دیگر شد جهان دیگر شود

تأثیر شگفت‌انگیز قرآن در اعصار مختلف و حتی در نفوس مخالفان و مانند آن یک حقیقت و واقعیت روشن است. انقلاب عجیب و تحول سریعی که مسلمانان در طول تاریخ از خود بمنصه ظهور رسانیدند در هیچ زمان و در میان هیچ ملتی نظیر نداشته است و این نبود، مگر در سایه‌ی انس و ارتباط مستمر با قرآن و همه‌ی زیبایی‌هایش برای مسلمانان هیچ لذتی به مانند شنیدن قرآن و استماع آیات دل‌نواز وحی شوق‌آور و دلپذیر نبوده است. بسیاری از سخنان زیبا مخصوص یک عصر است و با ذائقه‌ی عصر دیگر جور در نمی‌آید ولی زیبایی‌های قرآن نه زمان می‌شناسد و نه نژاد و نه فرهنگ مخصوص این زیبایی‌های معنوی را، صنایع معنوی و آرایش‌های لفظی را صنایع لفظی نام‌گذاری کرده‌اند. در این نوشتار قصد داریم به انواع صنایع لفظی و معنوی بپردازیم و نمونه‌هایی از این صنعت جاودان در حد توان مورد بررسی قرار داده و به خواست خدای بزرگ نقاب از چهره زیبایی آن کنار بزنیم.